

EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI a VIII-a

Anul școlar 2020–2021

Limba și literatura maghiară maternă

Testul 10

**Toate subiectele sunt obligatorii.
Se acordă zece puncte din oficiu.
Timpul de lucru efectiv este de două ore.**

I. TÉTEL

(60 pont)

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget!

Múzsák, kik költők is voltak

„Milyen kellemetlen szó ez: nőíró és milyen, ismeretlenül is bájos valaki egy írónő” – írta Osvát Ernő egy korai kritikájában. Vajon mennyire fontos egy író(nő) szempontjából, hogy egyben feleség is, sőt mindezt megtévezve egy ismert költő vagy író felesége és múzsája is?

Ady Csinszkája, Boncza Berta múzsa volt. Ám amellett, hogy támogatta, és jelenlétével, szerelmével inspirálta Adyt, Boncza Berta vágyakozott énjének megjelenítésére, és sokat tett azért, hogy nyomtatott formában olvashassa saját sorait, noha ő maga is tudta: jól és szépen ír, de művészi megvalósítása sokkal alacsonyabb szinten áll férje művészeténél.

Ady Endre hűséges barátja és kritikusa, Schöpflin Aladár – annak ellenére, hogy a fiatalasszony költeményeit rendre visszautasította és további munkára sarkallta – viszont így írt Csinszkaról a Nyugatban, 1934-ben: „Csinszka jelentette Ady életében a tiszta, lány szerelmet. [...] Csinszka, kis szőke úrilány, vagy húsz évvel fiatalabb nála, kedves, friss, csacsogó, hízelgő és zsörtölődő, – a szerelemben való megnyugvást adta neki, az élet utolsó szépségét akkor, amikor már lelkére sötét árnyakat vetett a háború és sürgette a vég felé a betegség. Szebbet nem adhatott nő költőnek.”

Arról csak sok évtized elteltével értesülhetett a nagyközönség, hogy Ady halála után, 1919-ben, a huszonöt éves Csinszka lobogó szenvedéllyel fordult Babits Mihály felé. Levezésükből – amely 1994-ben látott napvilágot – kiderül, hogy nemcsak barátságot, szövetséget, hanem az egész életét kínálta Babitsnak, aki már-már elutasítóan viselkedett vele szemben, s csak időnként vette le álarcát, hogy megmutassa, számára sem közömbös Csinszka. Végül 1921-ben Babits Tanner Ilonát (írói nevén Török Sophie) vette feleségül. Csinszka nehezen, de elfogadta az elutasítást, és 1922-ben házasságot kötött a Nyugat egyik tagjával, Márffy Ödön festőművésszel. Bár verseit kötetbe gyűjtve is kiadta, a Nyugatban egyetlen, a kortársak szerint „meglepően jó” elbeszélése jelent meg, 1931-ben.

Török Sophie (azaz Tanner Ilona, irodalmi nevét Kazinczy Ferenc feleségétől kölcsönözte) páratlanul rövid idő alatt került személyes és – ezzel szoros összefüggésben – irodalmi közelségbe a Nyugattal. Míg más asszonyokat hosszú levélváltásokat követően fogadtak a férfiak uralta szerkesztőségben, vagy valamelyik kávéház termében, addig Török Sophie számára egyenesen kinyitották az ajtókat fogadásképp (persze ő is többszöri próbálkozás után kapott végleges belépőt). A gyors felfedezés (majd a gyors „eltűnés” is) Babits Mihályhoz kötődik, aki egyfelől élettársa, majd férje, másfelől a Nyugat folyóirat egyik legtekintélyesebb költője és szerkesztője volt. Ez a körülmény nem hagyható figyelmen kívül, amikor leszögezzük, hogy Török Sophie a Nyugatnak magasan a legtöbbet közölt nőírója volt: húsz év alatt (1921 és 1941 között) mintegy 150 műve jelent meg a lapban, és kötetei közül hármát ugyancsak a Nyugat Kiadó adott ki.

Ennek ellenére még ő is megjegyezte a Nők az irodalomban című 1932-ben megjelent írásában: a nőknek jobb és feltűnőbb művekkel kell előállniuk, hogy érvényesülni tudjanak.

(A cultura.hu cikke alapján)

Vărszolja a fenti szöveghez kapcsolódó kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

A.

1. Melyik két író viszonyáról NINCS szó a szövegben?

- a. Ady és Csinszka
- b. Ady és Török Sophie
- c. Babits és Csinszka
- d. Babits és Török Sophie.

Helyes válasz betűjele: _____

5 pont

2. Írd a vonalra, hogy kiről szólnak az alábbi mondatok!

- *Sokat tett azért, hogy nyomtatott formában olvashassa saját sorait, noha ő maga is tudta: jól és szépen ír, de művészi megvalósítása sokkal alacsonyabb szinten áll férje művészeténél.* _____
- *Lelkére sötét árnyakat vetett a háború és sürgette a vég felé a betegség.* _____
- *Már-már elutasítóan viselkedett vele szemben, s csak időnként vette le álarcát, hogy megmutassa, számára sem közömbös Csinszka.* _____
- *Húsz év alatt (1921 és 1941 között) mintegy 150 műve jelent meg a lapban, és kötetei közül hármát ugyancsak a Nyugat Kiadó adott ki.* _____

4 pont

3. Milyen jelzőket használ Csinszkára Schöpflin Aladár? Pipáld ki az összes helyes választ!

- csendes
- kedves
- humoros
- friss
- okos
- barátságtalan
- csacsogó
- hízelgő
- idegesítő
- zsörtölődő

5 pont

4. Igazak vagy hamisak a következő kijelentések? Jelöld X-szel a táblázat megfelelő rovatát!

Kijelentés	Igaz	Hamis
1. Török Sophie írói nevét Kazinczy Ferenc felesége ihlette.		
2. Márffy Ödön festőművész volt Csinszka második férje.		
3. A Nyugat szerkesztőségében a nők voltak többségben.		
4. Török Sophie számára nehezebb volt az érvényesülés, mint a többi írónő számára.		
5. Boncza Berta volt a Nyugat legtöbbet közölt nőírója.		

5 pont

5. Társítsd a következő évszámokat a hozzájuk köthető eseményekkel! Írd a helyes válasz betűjelét a táblázat üres rovatába!

1. 1921	a. Megjelenik Török Sophie <i>Nők az irodalomban</i> című írása.
2. 1922	b. Babits feleségül veszi Tanner Ilonát.
3. 1931	c. Nyilvánosságra hozzák Babits és Csinszka levelezését.
4. 1932	d. Megjelenik a Nyugatban Csinszka elbeszélése
5. 1994	e. Csinszka férjhez megy Márffy Ödönhöz.

1.	
2.	
3.	
4.	
5.	

5 pont

6. Milyen előnyökkel és nehézségekkel járt Boncza Berta és Tanner Ilona számára az, hogy férjük ismert költő volt? Fogalmazd meg válaszodat 3–4 mondatban a szövegből vett információk alapján!

6 pont

B.

1. Az Osvát Ernőtől idézett kijelentés („Milyen kellemetlen szó ez: *nőíró* és milyen, ismeretlenül is bájos valaki egy *írónő*”)...

- a. ... tényközlő (ellenőrizhető igazságtartalmú) mondat.
- b. ... véleményt kifejtő (személyes meglátást, érzelmet, élményt közvetítő) mondat.

Helyes válasz betűjele: _____

4 pont

2. Az alábbi mondatokban aláhúzott névmások (-at tartalmazó szerkezetek) a szöveggörnyezet alapján értelmezhetők. Írd ki a szövegből azt a részt, amelyből kiderül a jelentésük!

Milyen kellemetlen szó ez:

Ez a körülmény nem hagyható figyelmen kívül, amikor leszögezzük, hogy Török Sophie a Nyugatnak magasan a legtöbbet közölt nőírója volt.

Ennek ellenére még ő is megjegyezte a *Nők az irodalomban* című 1932-ben megjelent írásában: a nőknek jobb és feltűnőbb művekkel kell előállniuk, hogy érvényesülni tudjanak.

6 pont

3. A szövegben több olyan összetett szó is előfordul, amelynek különírt változata egy jelzős szerkezet (pl. fiatalasszony – fiatal asszony). Alkoss mondatot az alábbi összetett szavakkal és a belőlük származó jelzős szerkezetekkel úgy, hogy érzékelted a jelentésbeli különbséget!

nagyközönség → nagy közönség

írónő → író nő

4 punct

4. Milyen háttérmondat húzódik meg a kortársak Boncza Berta elbeszéléséről mondott elismerő ítélete mögött? Mit mondanak azzal, hogy „*meglepően jónak*” nevezik?

- a. Kiemelkedőnek, akár Ady vagy a saját műveiknél is jobbnak tartják.
- b. Nem számítottak tőle ilyen minőségű műre.
- c. Csak ahhoz képest tekintik jónak, hogy ő írta.
- d. Valójában nem tartják érdemesnek arra, hogy megjelenjen a Nyugatban.

Helyes válasz betűjele: _____

5 punct

5. Alkoss egy-egy mondatot az alábbi szavak egy-egy olyan jelentésével, amely eltér a szövegbelitől! A szavak a megadott formában szerepeljenek a mondatokban!

lobogó

páratlanul

uralta

belépő

magasan

5 punct

6. Folytasd az alábbi mondatokat! A folytatásnál vedd figyelembe a megadott kötőszót és a szöveg tartalmát!

Török Sophie-nak húsz év alatt mintegy 150 műve jelent meg a lapban, továbbá...

Török Sophie-nak húsz év alatt mintegy 150 műve jelent meg a lapban, míg...

Török Sophie-nak húsz év alatt mintegy 150 műve jelent meg a lapban, ugyanis...

6 pont

II. TÉTEL

(30 pont)

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget!

Varró Dániel: *Mese Veronkáról, a kislányról, aki egy icipicit hiú volt*

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy kislány. Úgy hívták, hogy Veronka. Nagyon kedves kislány volt, csak egy icipicit hiú. Azt szerette volna, hogy a világ összes költője állandóan csak neki írjon verset. És minél hosszabbakat. De sajnos a világon egyetlenegy költőt sem ismert, és – ami még ennél is jobban fájt neki – a világ egyetlen költője sem ismerte őt. Így aztán soha senki nem írt neki verset.

Egy napon Veronka éppen a ház körül tett-vett (nagyon szorgos-dolgos kislány volt tudniillik), mikor is hatalmas szívszaggató sóhajtasok ütötték meg a fülét. Annyira megütötték, hogy egészen piros lett a füle csücske, és Veronka felszisszent. Gyorsan a konyhába sietett, mert onnan vélte hallani a sóhajtozást, és a szépen elmosogatott edények között megpillantott valakit. Egy egészen kicsike kis költőcskét.

Veronka nagyon megörült neki, megkínálta egy kis háztartási keksszel (mással is szívesen megkínálta volna, de hirtelenjében nem talált semmi mást), és megkérdezte tőle, miért sóhajtozik.

– Nem tudok verset írni – siránkozott a költőcske és közben folyamatosan sóhajtozott. – Hiába vagyok tele ihlettel, ha egyszer nincs kiről írnom. Múzsza híján vagyok.

– Ez paradoxon – mondta Veronka, aki nagyon okos kislány volt és ismerte azt a szót, hogy paradoxon.

A kicsike költő viszont nem ismerte.

– Mi az, hogy paradoxon? – kérdezte zavartan.

– Az, hogy ha nincsen múzsád, akkor ihleted sem lehet. Merthogy a múzsá csókjától van az ihlet – magyarázta Veronka, aki nagyon jól tudott magyarázni, szeretett is.

– Tényleg? – kérdezte a költőcske, és még jobban elsomorodott és akkorákat sóhajtott, hogy Veronkának meg kellett kapaszkodnia egy székben, nehogy elvigye a légáramlat.

– Én szívesen leszek a múzsád – mondta Veronka, és mielőtt még a költőcske válaszolhatott volna, cuppanós csókot nyomott a picike homlokára.

Az aprócska költő elpirult és azonnal munkához látott.

– Kész! – mondta néhány perc múlva.

– Micsoda? – kérdezte Veronka, bár sejtette, hogy mi van kész. De mindenképpen a saját fülével akarta hallani.

– Hát a vers – mondta a költőcske. – Rólad szól.

És már olvasta is:

Nem vagy Te se öreg, se buta, se ronda,
de jó, hogy homlokod csókoltál, Veronka,
ó, Veronka, Veronka, Te vagy a legszebb,
köszönöm Neked a háztartási kekszét.

– Szép – mondta Veronka, de azért egy kicsit csalódott volt. Nem egészen ilyet szeretett volna.

– Ugye szép? – kérdezte tőle a költőcske diadalittasan, és kidüllesztette a mellecskáját.

– Nagyon szép – válaszolta Veronka, örült neki, hogy a költőcske örül. Aztán visszament tenni-venni a ház körül. A költőcske pedig nekilátott újabb verseket faragni neki.

Azóta Veronkáról mindennap legalább féltucat vers születik, és Veronka boldog, mert félig-meddig teljesült a kívánsága, és főleg, mert a költőcske boldog. De azért titkon még mindig arról ábrándozik, hogy egyszer majd összeismerkedik a világ összes költőjével, akik nagyok, és akik egyszer majd kizárólag róla fognak verseket írni.

Válaszolj a következő kérdésekre, oldd meg a feladatokat!

1. Mutasd be 4–5 mondatban a két szereplő közti viszonyt!

5 pont

2. Magyarázd, miért humoros ez a megfogalmazás:

„...hatalmas szívszaggató sóhajtások ütötték meg a fülét. Annyira megütötték, hogy egészen piros lett a füle csücske, és Veronka felszisszent.”!

5 pont

3. Értelmezd Veronka érzelmeit az utolsó bekezdésben:

„Azóta Veronkáról mindennap legalább féltucat vers születik, és Veronka boldog, mert félig-meddig teljesült a kívánsága, és főleg, mert a költőcske boldog. De azért titkon még mindig arról ábrándozik, hogy egyszer majd összeismerkedik a világ összes költőjével, akik nagyok, és akik egyszer majd kizárólag róla fognak verseket írni.”!

5 pont

